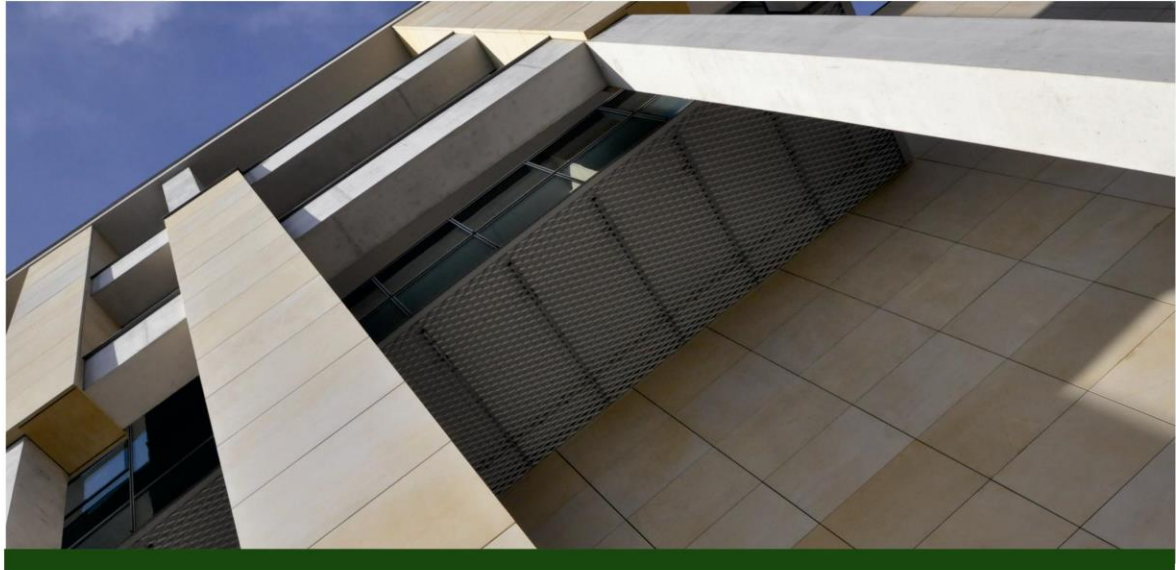

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W POZNANIU

**Wpływ wsparcia gospodarstw ekologicznych, pozyskiwanego
w ramach działania "Rolnictwo ekologiczne" objętego
Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
na zwiększanie podaży żywności ekologicznej
– wstępne wyniki badań**

dr hab. Renata Nestorowicz, prof. UEP

prof. dr hab. Bogna Pilarczyk

dr hab. Ewa Jerzyk, prof. UEP

dr Anna Rogala

mgr Natalia Wawrzyńkiewicz-Gluza

Cele badań

1. Określenie wpływu wsparcia gospodarstw ekologicznych na zmianę wielkości produkcji tych gospodarstw w wybranych województwach

Cele badań

2. Wskazanie, jak wsparcie gospodarstw ekologicznych wpływa na zmianę podaży żywności ekologicznej w Polsce

Cele badań

3. Określenie, czy są dalsze możliwości zwiększenia wielkości podaży poprzez wykorzystanie środków przydzielanych w ramach PROW

Cele badań

4. Sprawdzenie, czy konsumenci dostrzegają zmiany w dostępności różnych kategorii ekologicznych produktów żywnościowych

Grupy respondentów

- Rolnicy
- Przetwórcy
- Dystrybutorzy
- Konsumenci
- Eksperci

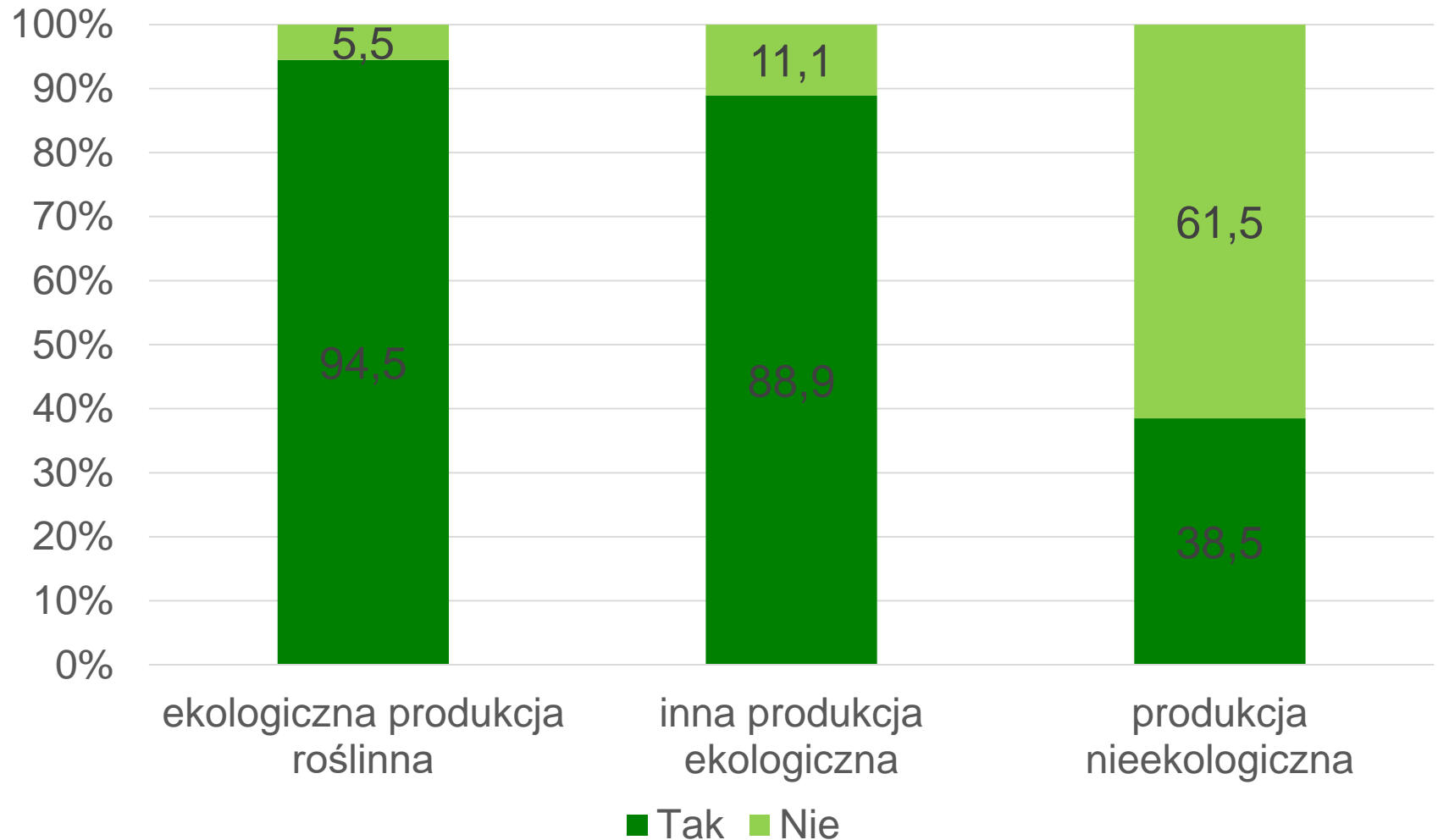

Rolnicy ekologiczni

- Charakterystyka respondentów
- Korzystanie z PROW
- Wpływ PROW na wielkość produkcji
- Propozycje zmian w dofinansowaniu

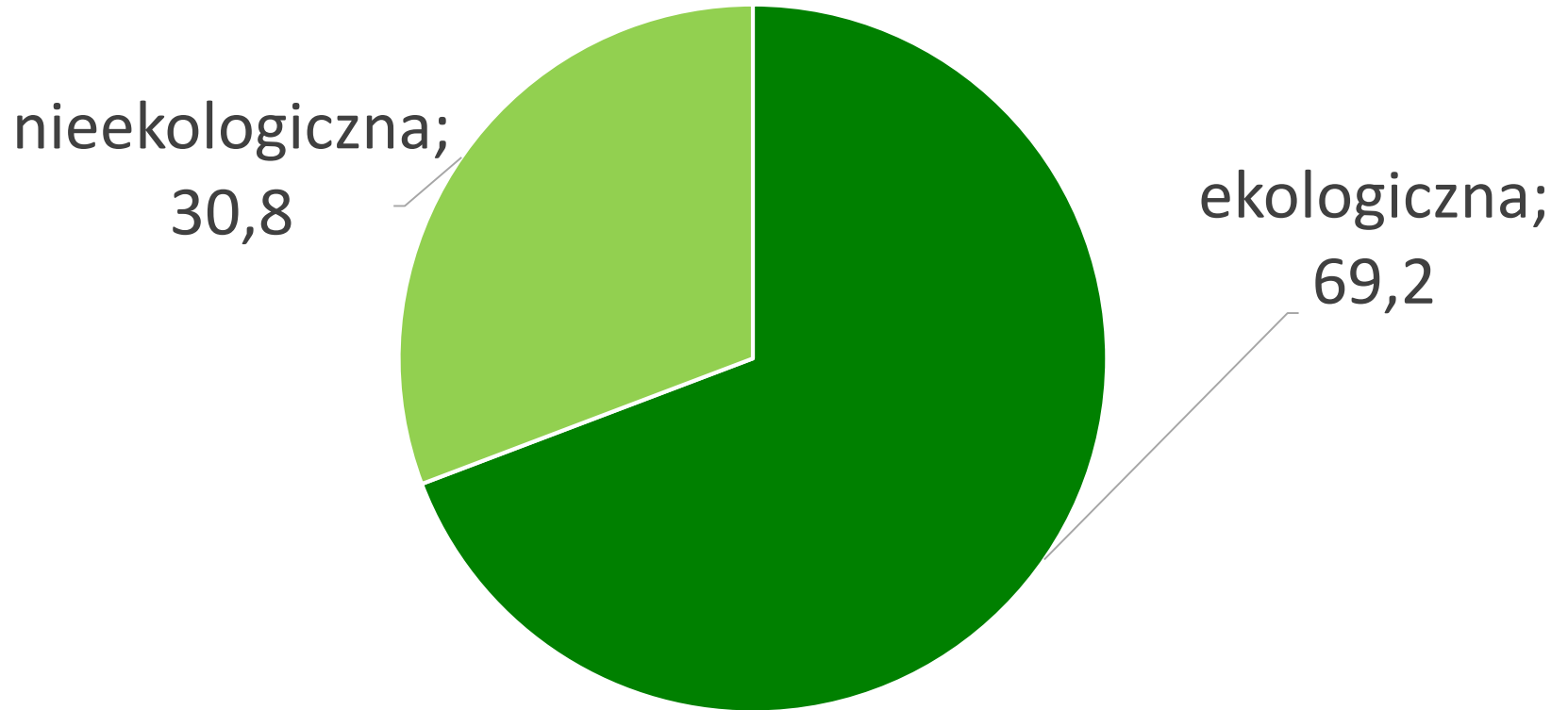
Gospodarstwo prowadzi

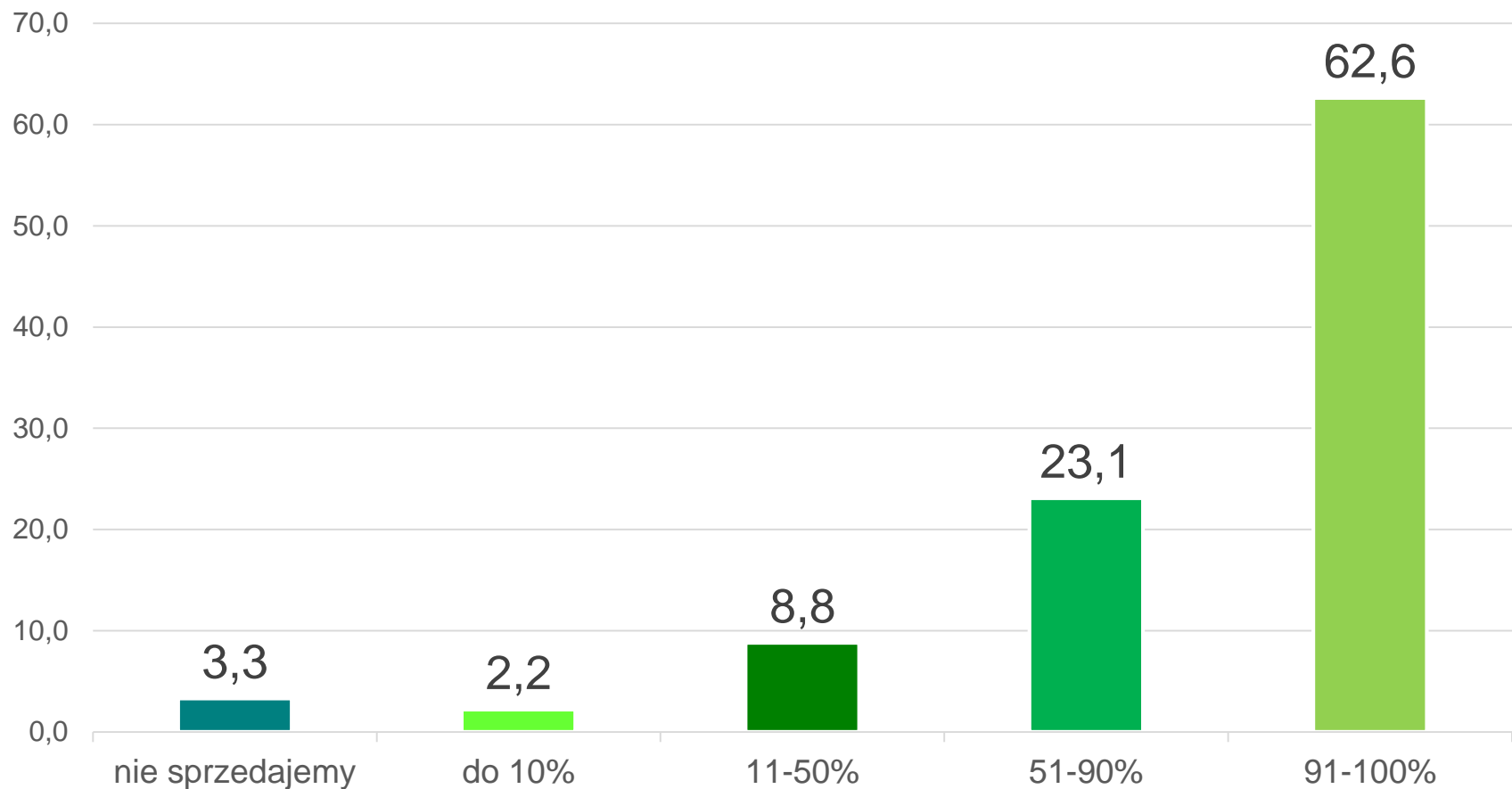
Dominująca produkcja

Charakterystyka gospodarstw

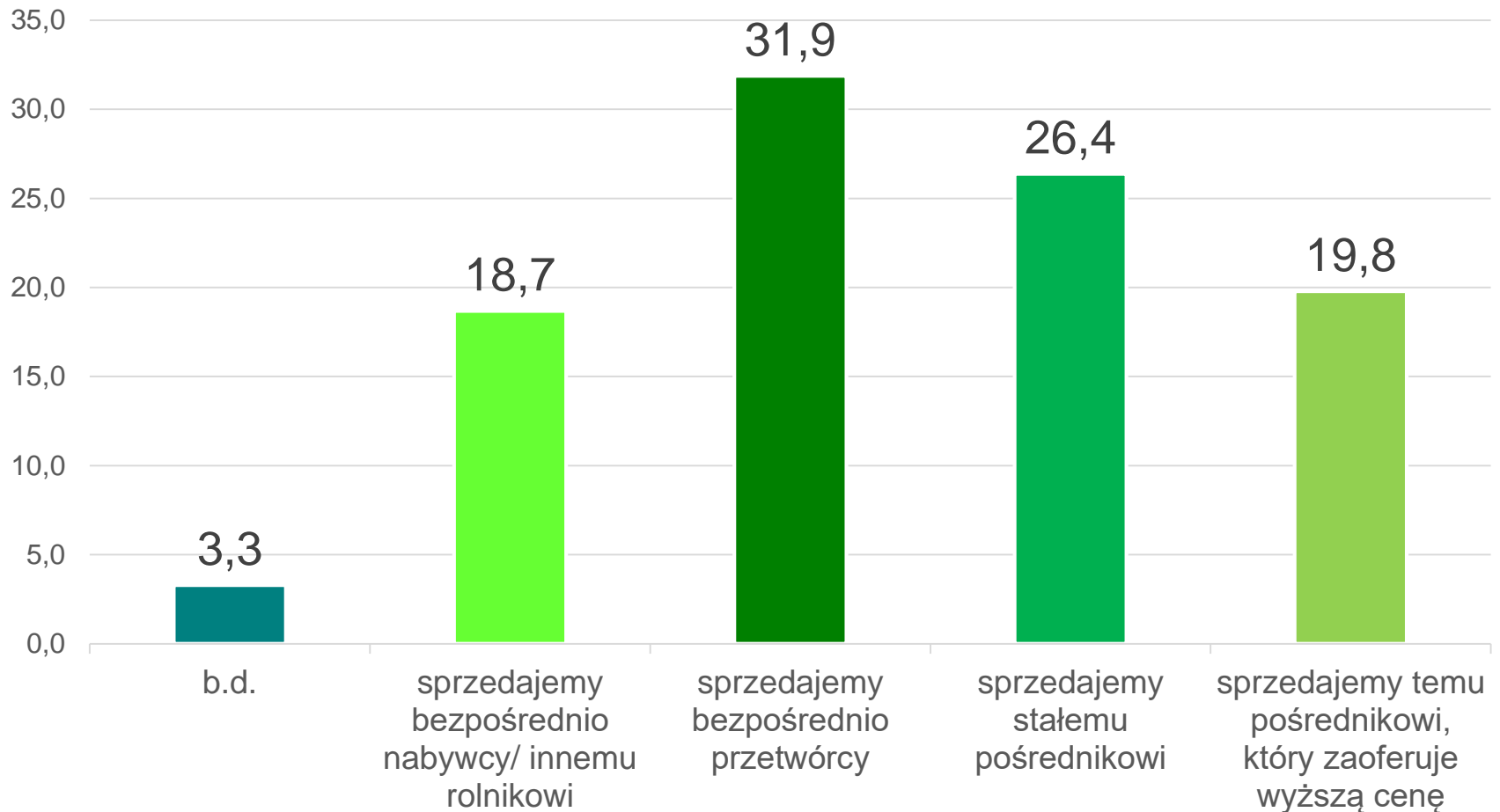
	Działalność rolnicza na własny rachunek (lata)	Prowadzenie eko- gospodarst wa (lata)	Korzysta nie z PROW (lata)	Powierzch nia gospodars twa (ha)	Grunty podlegają ce dopłacie ekologiczn ej (ha)
Min	1	1	1	0	0
Max	45	25	15	320	118
Średnia	18,8	9,7	3,85	28,42	13,42
I kwartył	9	4	2	8	2
Mediana	17	8	4	17	7
III kwartył	26	14	5	28	21

Jaki % produkcji Państwa gospodarstwa jest przeznaczony na sprzedaż?

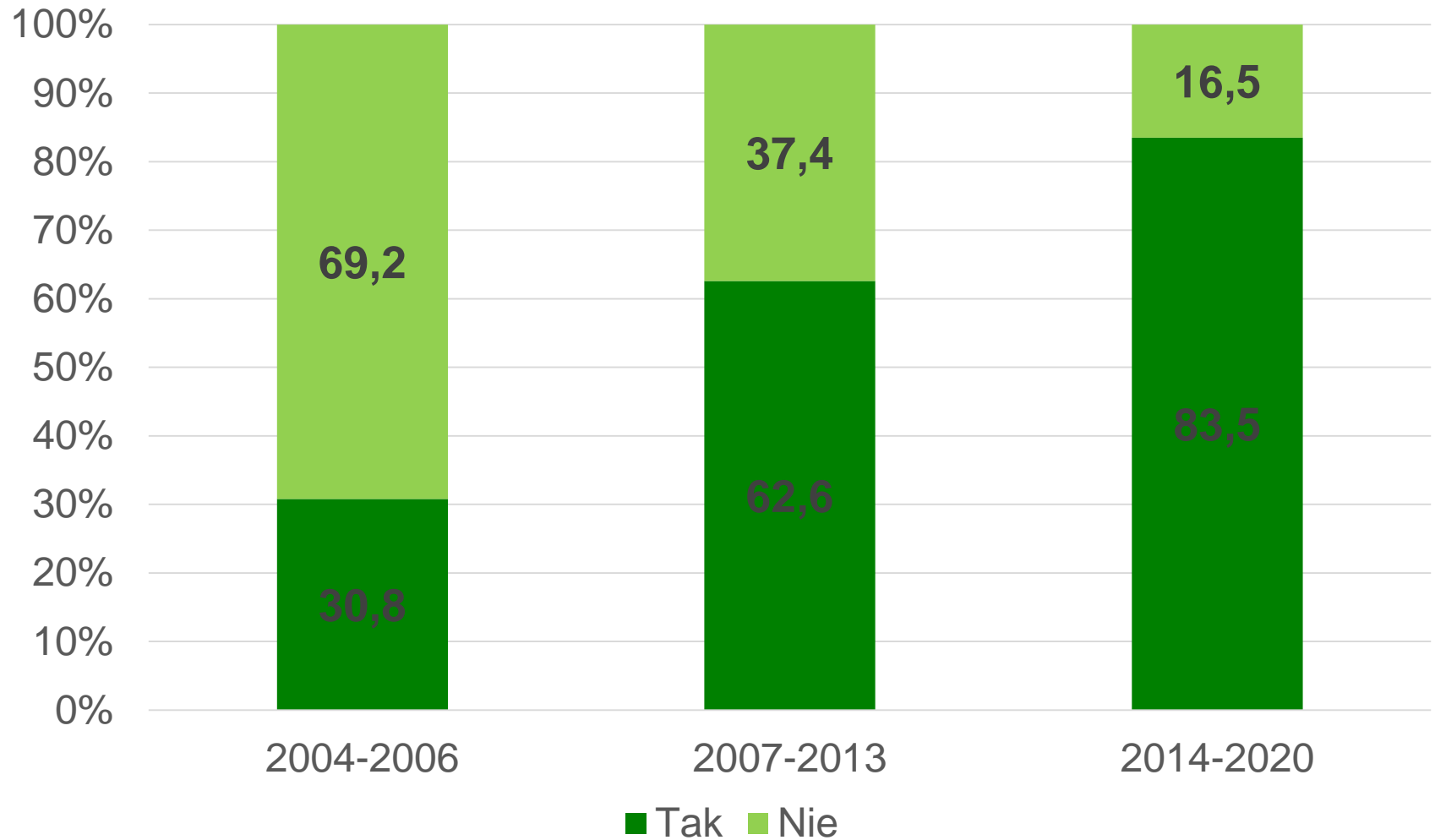

Najczęściej wykorzystywane kanały zbytu

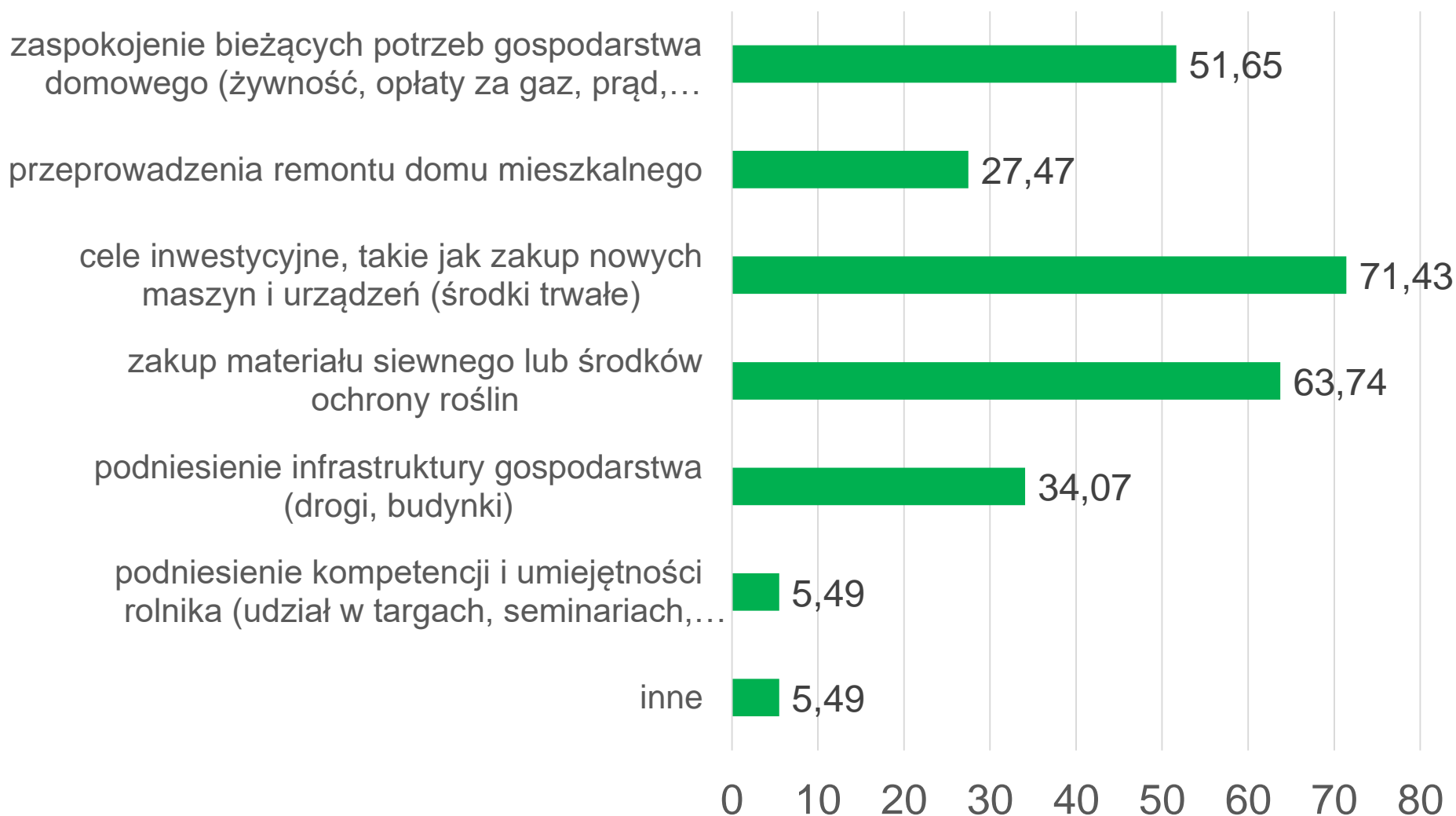
Korzystanie z PROW

5,7% respondentów – nie korzystało z PROW

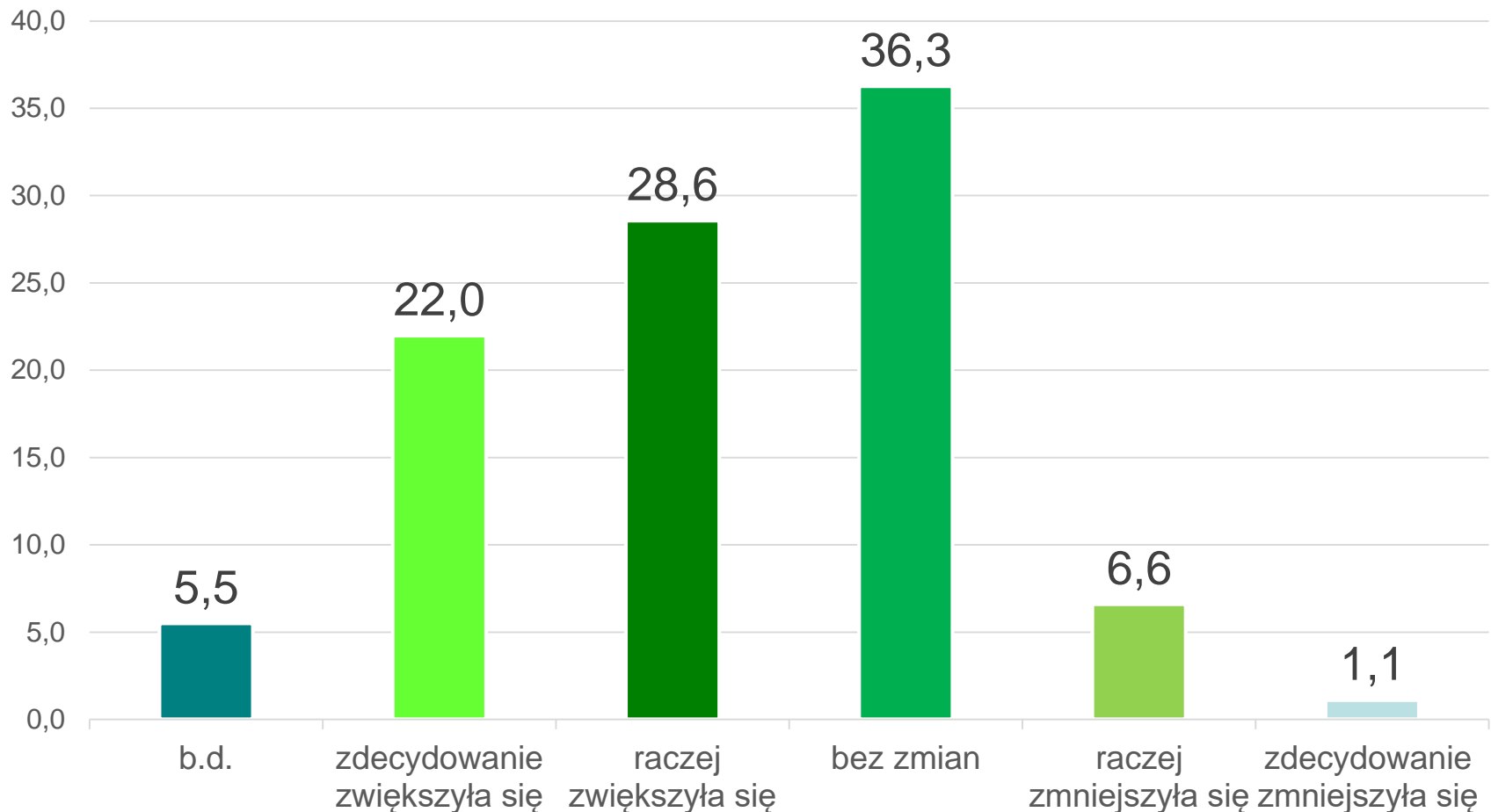
- duże utrudnienia i zobowiązania
- brak środków na inwestycje
- zbyt małe dopłaty
- produkcja nieopłacalna
- mały rynek zbytu
- przekroczony dochód
- wiek
- mała powierzchnia gospodarstwa
- nie chce kontroli z agencji
- obawy z powodu dokumentacji
- nie zależy mi na dofinansowaniu
- brak złożenia wniosku, z przyczyn indywidualnych

Trzy najważniejsze cele, na które wydano dofinansowanie PROW 2014-2020 w ostatnim roku

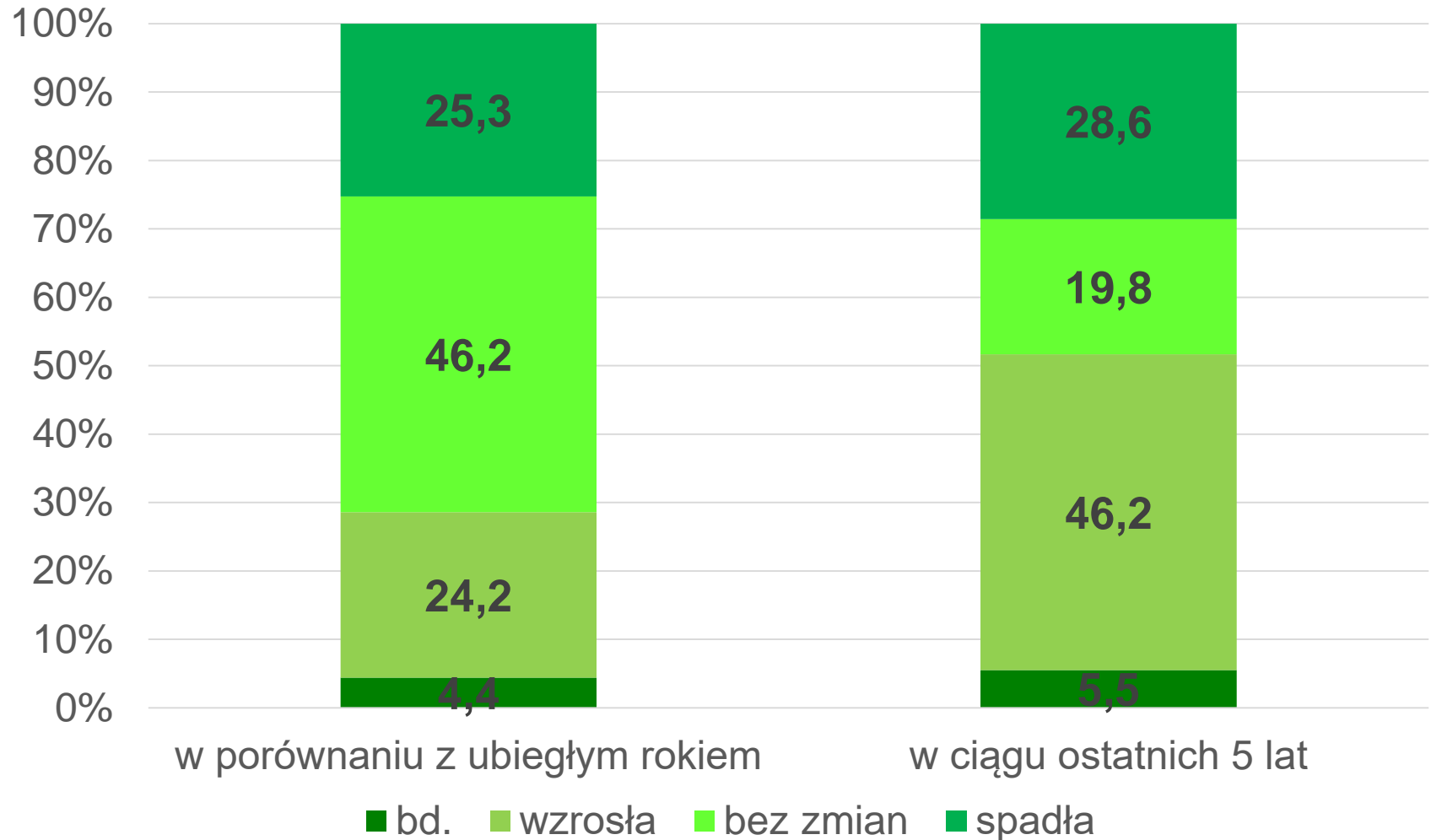
Wpływ PROW 2014-2020 na zmianę wielkości produkcji ekologicznej

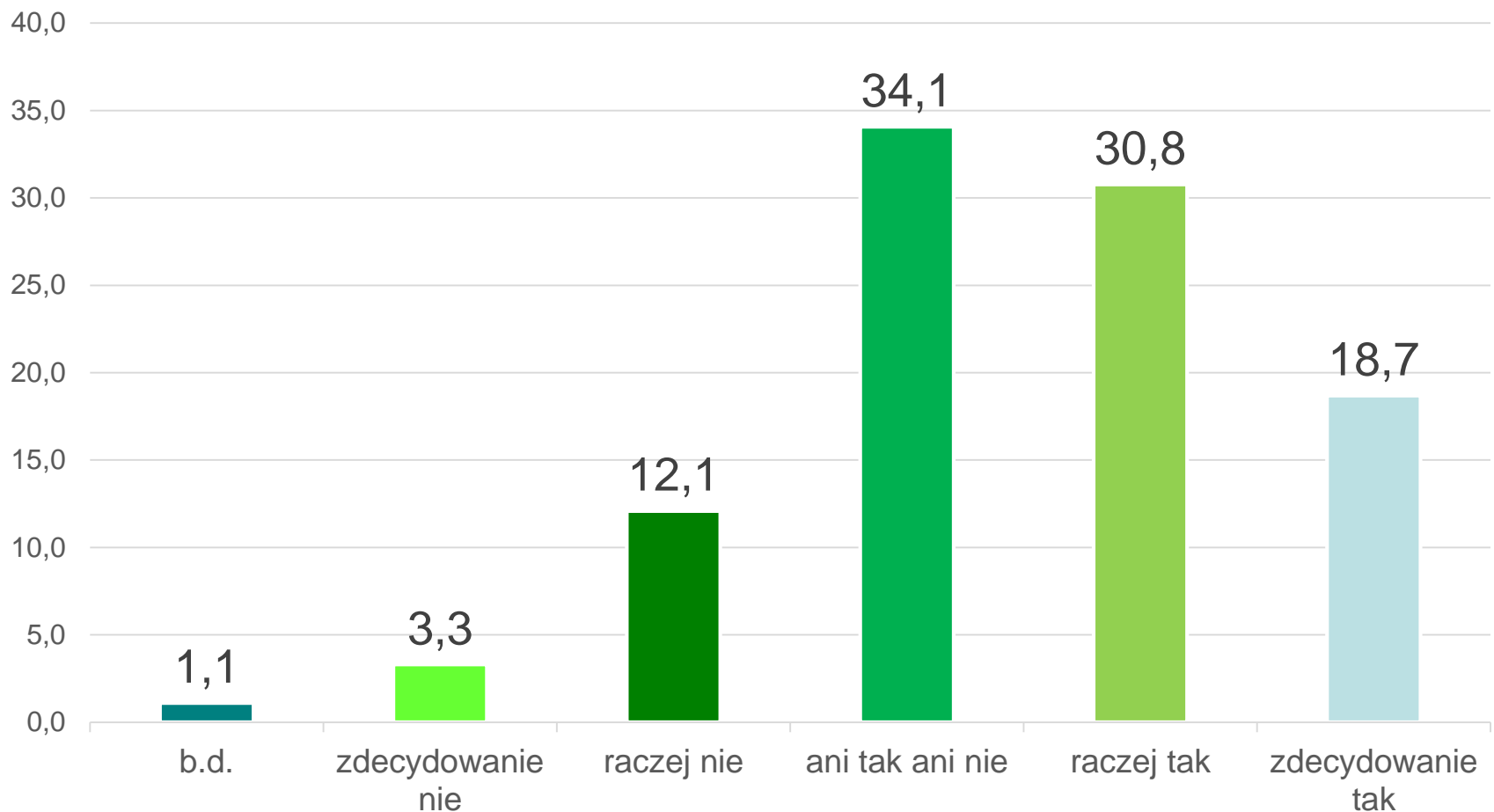

Zmiany ekologicznej produkcji w gospodarstwie

Czy PROW pomaga rolnikom w produkcji ekologicznej?

Proponowane zmiany w systemie dopłat, aby prowadziły do zwiększenia produkcji

- Zwiększenie stawek dopłat
- Dopłata uzależniona od produkcji, a nie powierzchni
- Dopłaty do środków produkcji
- Mniejsza biurokracja
- Uproszczona dokumentacja
- Zrównanie dopłat w całej UE
- Stabilność polityki rolnej
- Wsparcie małych gospodarstw
- Większe dotacje dla młodych rolników
- .....**ponad 46 pomysłów**

W jakich okolicznościach Pana/i
gospodarstwo zwiększyłoby
produkcję ekologiczną?

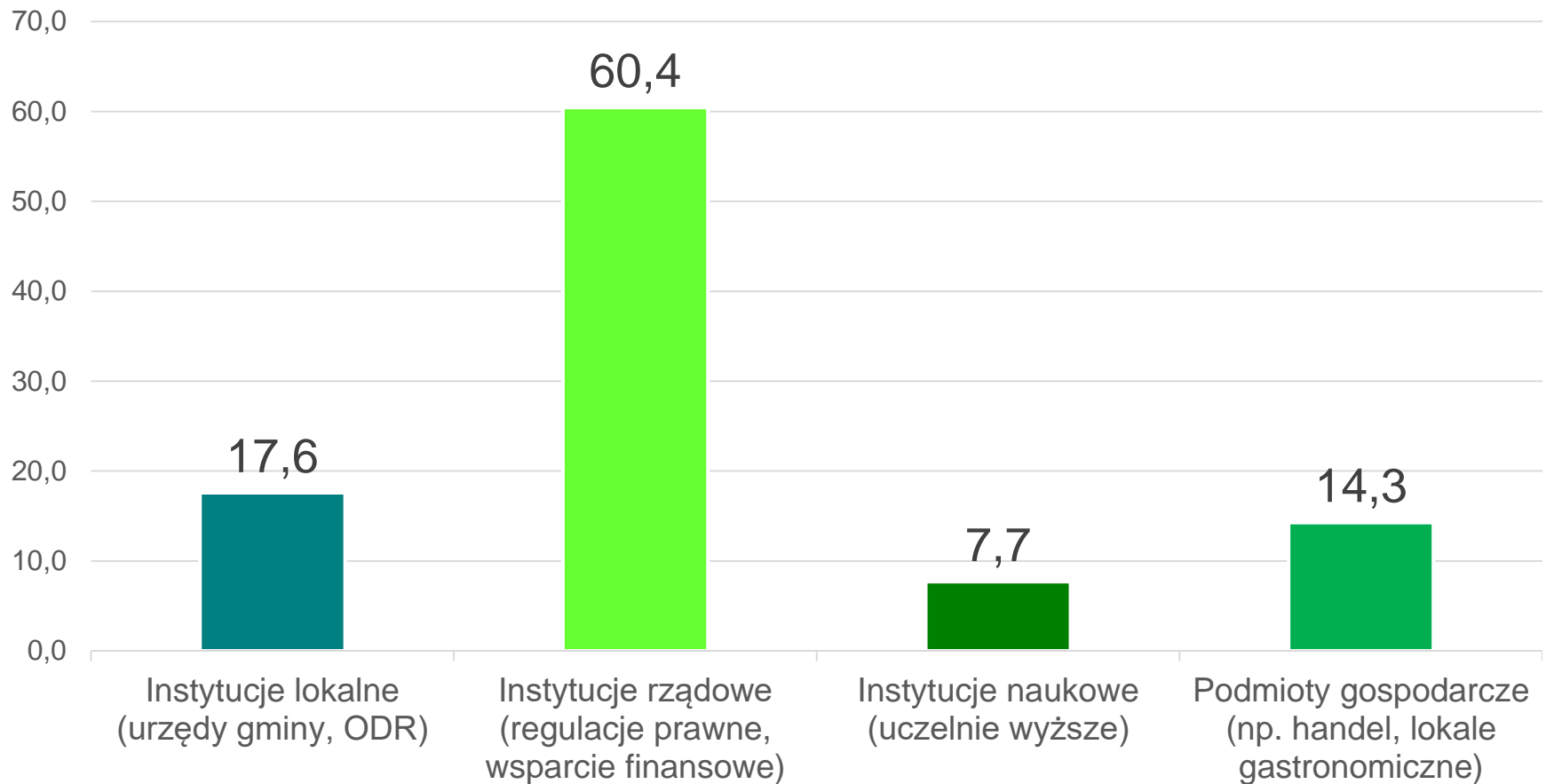
Rozwinięcie systemu dopłat finansowych dla rolników i producentów ekologicznej żywności (aby wspomagały produkcję określonych surowców)	4,36
Przewidywalne i sprawiedliwe ceny skupu płodów rolnych	4,20
Większe zainteresowanie konsumentów zdrową żywnością	4,14
Wprowadzenie prawodawstwa dotyczącego „zielonych zamówień” (wymaganie od podmiotów publicznych – szkoły, szpitale, przedszkola - aby zapewniały dostęp do np. 10% ekologicznych produktów żywnościowych)	4,01
Łatwiejszy dostęp do pracowników i tańsza siła robocza	3,95
Uregulowany rynek zbytu plonów (państwowe skupy)	3,86
Promocja żywności ekologicznej przez agencje rządowe/państwo	3,82

Atrakcyjne ceny materiału siewnego	3,60
Niższe odsetki od kredytów na produkcję ekologiczną, kredyty na preferencyjnych warunkach	3,56
Łatwiejszy dostęp do wiedzy z zakresu agrotechniki, doświadczeni doradcy, szkolenia z zakresu ekonomii, prawa i marketingu	3,31
Pojawienie się nowych, innowacyjnych metod produkcji	3,29
Pojawienie się nowych odmian i gatunków roślin	3,08
Zakup nowych powierzchni gruntów	3,01
Nie ma możliwości zwiększenia podaży	1,71

Kto powinien w większym niż obecnie stopniu promować i wspierać gospodarstwa ekologiczne?

Kierunki poszerzania działalności, przy założeniu korzystnych dopłat

Przetwórcy żywności ekologicznej

- Metoda - wywiad pogłębiony
- Charakterystyka respondentów
  - Przetwórstwo warzyw i owoców
  - Nabiał
  - Przetwórstwo zbóż

Rozwój przetwórstwa żywności ekologicznej

- rośnie podaż surowców ekologicznych, szczególnie pochodzenia roślinnego
- naturalna potrzeba przetworzenia tych surowców
- rosnący popyt na przetworzoną żywność ekologiczną

Dopłaty do przetwórstwa żywności ekologicznej

- 7 podmiotów korzysta z dopłat do przetwórstwa
  - PROW
  - Lokalna grupa działania przy Urzędzie Marszałkowskim
  - Dopłaty bezpośrednie
- 12 – nie korzysta
- Dlaczego nie?
  - nie miały okazji skorzystać z takiego dofinansowania
  - nie wiedziały
  - są za małą firmą aby uzyskać takie dofinansowanie.
- Wysokość dopłat?
- Przeznaczenie – głównie finansowanie kosztów certyfikacji

Dopłaty do przetwórstwa żywności ekologicznej

- relatywnie łatwy dostęp – wymagania stosunkowo łatwe do spełnienia
- uciążliwe formalności i biurokracja
- czas oczekiwania na przyznane środki – zbyt długi i wynosi niekiedy około roku
- sposób rozliczania pozyskanych środków - prosty
- brak konieczności wykazania wpływu dotacji na wielkość i strukturę produkcji
- **Najtrudniejszy pierwszy raz**
- **Efekt naśladownictwa**

Dopłaty do przetwórstwa żywności ekologicznej

- szczególne wsparcie dotacjami potrzebne na:
  - zakup maszyn i urządzeń,
  - promocję produktów i idei ekologicznej żywności
  - zakup biodegradowalnych opakowań dla produktów gotowych
  - usprawnienie procesu przetwórstwa i dystrybucji ekożywności
- Dynamika rozwoju przyznawanych dotacji do rolnictwa ekologicznego - zdania badanych podzielone.

Wpływ dofinansowania z PROW 2014-2020 na podaż surowców ekologicznych

- 7 osób nie słyszało o tym programie (nie ma zdania)
- 2 podmioty - wpływ niewielki
- 10 osób - wpływ jest bardzo duży.
- Pozytywne skutki dofinansowania:
  - wzrost produkcji, a tym samym podaży surowców, które mogą ulec przetworzeniu,
  - zwiększającą się dostępność surowców,
  - korzystne zmiany w asortymencie surowca,
  - poprawę jakości produktów (surowców i wyrobów gotowych),
  - usprawnienie procesów przetwórstwa.

Konieczne zmiany w systemie dopłat

- wysokość dopłat i ich przeznaczenie:
  - wyższe stawki
  - rodzaj przetwórstwa
  - zakup maszyn i urządzeń
  - usprawnienie procesów produkcyjnych
- procedury ubiegania się o dopłaty:
  - uproszczenie procedur, ograniczenie biurokracji, uproszczenie wniosków o dotację
  - zwiększenie informacji o dostępnych dotacjach
  - pomoc w przygotowaniu wniosków
- termin składania wniosków i czas oczekiwania na realizację wypłat

Dystrybucja żywności ekologicznej

- Metoda – wywiad pogłębiony
- Zakres przestrzenny – Poznań
- Zakres czasowy – wrzesień/październik 2019

Dystrybucja żywności ekologicznej – „dynamicznie rozwijająca się w dobrym kierunku”

- coraz większa dostępność ekologicznych produktów żywnościowych
- postępujący wzrost świadomości społecznej
- rosnący rynek przetwórstwa ekologicznej żywności
- powstaje coraz więcej sklepów oferujących żywność ekologiczną, ale także dystrybuowana jest ona przez niektóre sieci hipermarketów
- poszerzanie asortymentu oferowanej ekożywności

Struktura dostaw produktów do sklepów w %

Wyszczególnienie	Sklepy												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Produkcja własna	10				25	10					25		
Bezpośrednio od rolników	10			2	25	10				50	40	20	50
Przetwórnice			30	10							5	30	
Hurtownie	70	100	70	85	50	80	100	100	70	50	25	50	50
Import	10			3					30		5		

Źródło: opracowanie własne

Czynniki pozytywnie wpływające na rozwój rynku

- rosnącą świadomość społeczną dotyczącą walorów ekożywności i ochrony środowiska
- wzrost podaży surowców i przetworzonej żywności
- sprawniejsze procesy produkcji i dystrybucji oraz promowanie ekożywności
- inne („moda”, większe starania dostawców, rosnące dotacje)

Czynniki negatywnie wpływające na rozwój rynku

- zbyt wysoki poziom cen w stosunku do zarobków
- brak wiedzy o zdrowym żywieniu
- ograniczony dostęp do ekologicznych surowców

Dofinansowanie rolnictwa ekologicznego w ramach PROW 2014-2020

- Brak wiedzy na temat:
  - Wpływu dofinansowania na podaż
  - Możliwości skorzystania z dopłat
- Brak oczekiwania wsparcia własnej działalności
- Ewentualne cele wsparcia:
  - rozwój infrastruktury
  - reklama i promocja ekożywności
  - rozwój asortymentu oferowanych produktów
  - wsparcie polityki cenowej
  - rozwój przedsiębiorstwa

Eksperci o dofinansowaniu rolnictwa ekologicznego

- Czynniki pobudzający rozwój rynku – dopłaty do rolnictwa ekologicznego przekładają się na wzrost tej produkcji
- Potrzeba większego wsparcia dla rolnictwa ekologicznego – bardziej ukierunkowanego
- Nie może zastąpić poziomu dochodów wypracowanego z tytułu sprzedaży
- Nowelizacja - wpłynie pozytywnie na zwiększenie produktywności i wykorzystania zasobów naturalnych zwiększając liczbę aktywnych produkcyjnie rolników

Sugerowane zmiany (1)

- ściślejsza współpraca między przemysłem przetwórczym a rolnikami (kontraktacja) – wsparcie dla działań na rzecz integracji kanału
- wsparcie integracji poziomej – grupy producenckie
- zwiększenie dopłat do upraw ekologicznych
- wsparcie produkcji z hodowli
- zwiększenie dopłat w okresie przestawiania gospodarstwa rolnego na produkcję metodami ekologicznym
- wprowadzenie dopłat do wielkości produkcji, a nie powierzchni gospodarstwa/ likwidacja dopłat za bierne użytkowanie gruntu

Sugerowane zmiany

- ograniczenie biurokracji
- wprowadzenie preferencyjnego systemu podatkowego
- regulacje wspierające produkty rodzime
- obniżenie wymagań fitosanitarnych
- wprowadzenie programów wsparcia do małych przetwórców
- dodatkowe punkty w zakresie doradztwa i pozyskiwania wiedzy na temat upraw i hodowli ekologicznych
- wprowadzenie działań w zakresie promocji rolnictwa ekologicznego
- działania edukacyjne w szkołach
- ułatwienia w zakresie certyfikacji oraz przyspieszenie jej trybu oraz przygotowanie niezbędnych ram prawnych

Sugerowane zmiany

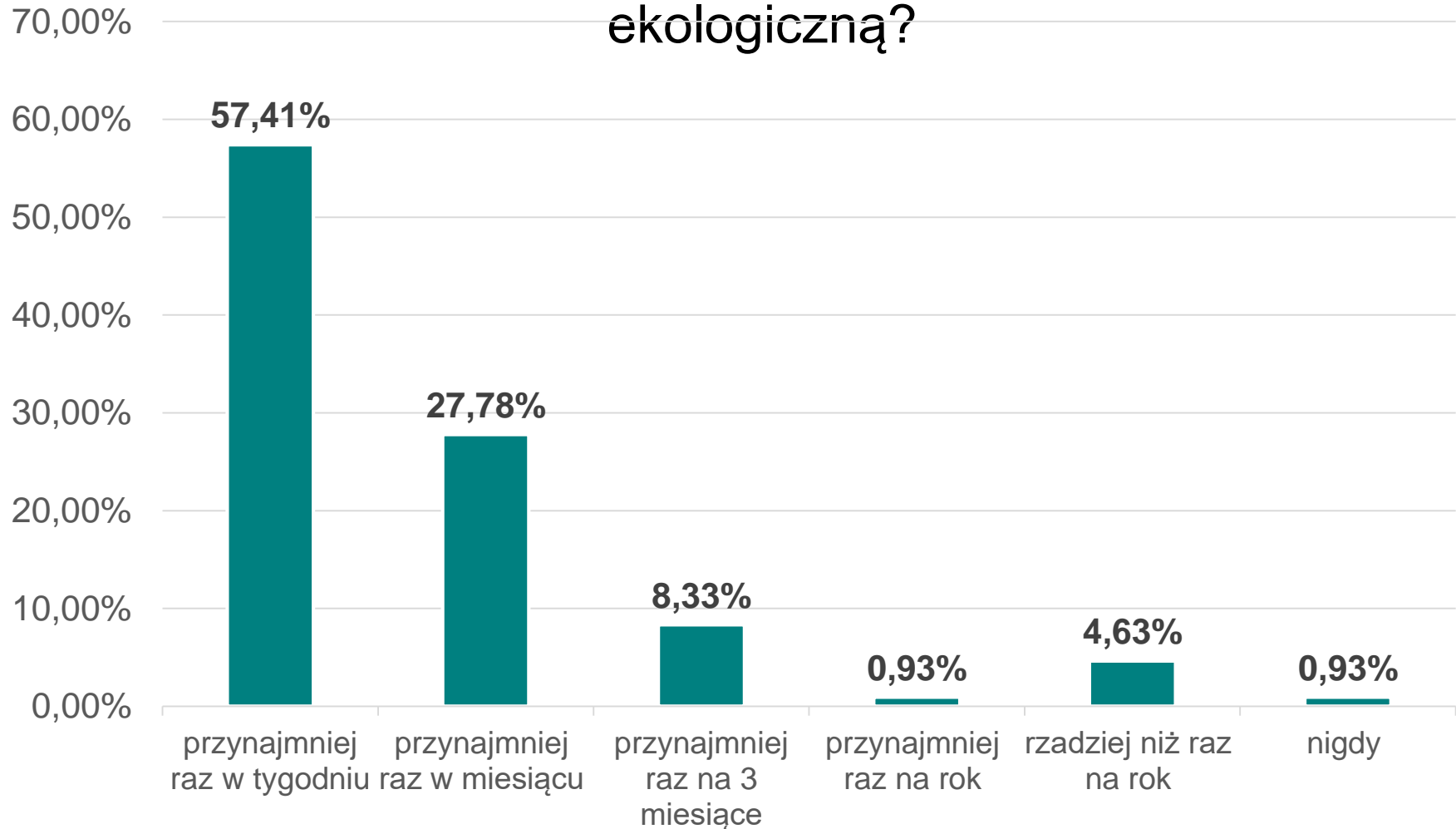
- wspieranie krótkich łańcuchów dystrybucji żywności ekologicznej
- wspieranie rozwoju funkcji przetwórstwa w gospodarstwach rolnych zajmujących się produkcją żywności ekologicznej
- zwiększenie realnego nadzoru państwowego nad każdym z segmentów łańcucha wytwórczego tej żywności
- edukacja producentów w zakresie nowych trendów np. zdrowo i wygodnie, co powinno sprzyjać rozbudowie oferty
- **Dopłaty mają charakter pomocniczy. Nie można przyzwyczaić rolników, że ten instrument będzie zawsze funkcjonował, bo nie ma takiej pewności.**

Konsumenci żywności ekologicznej

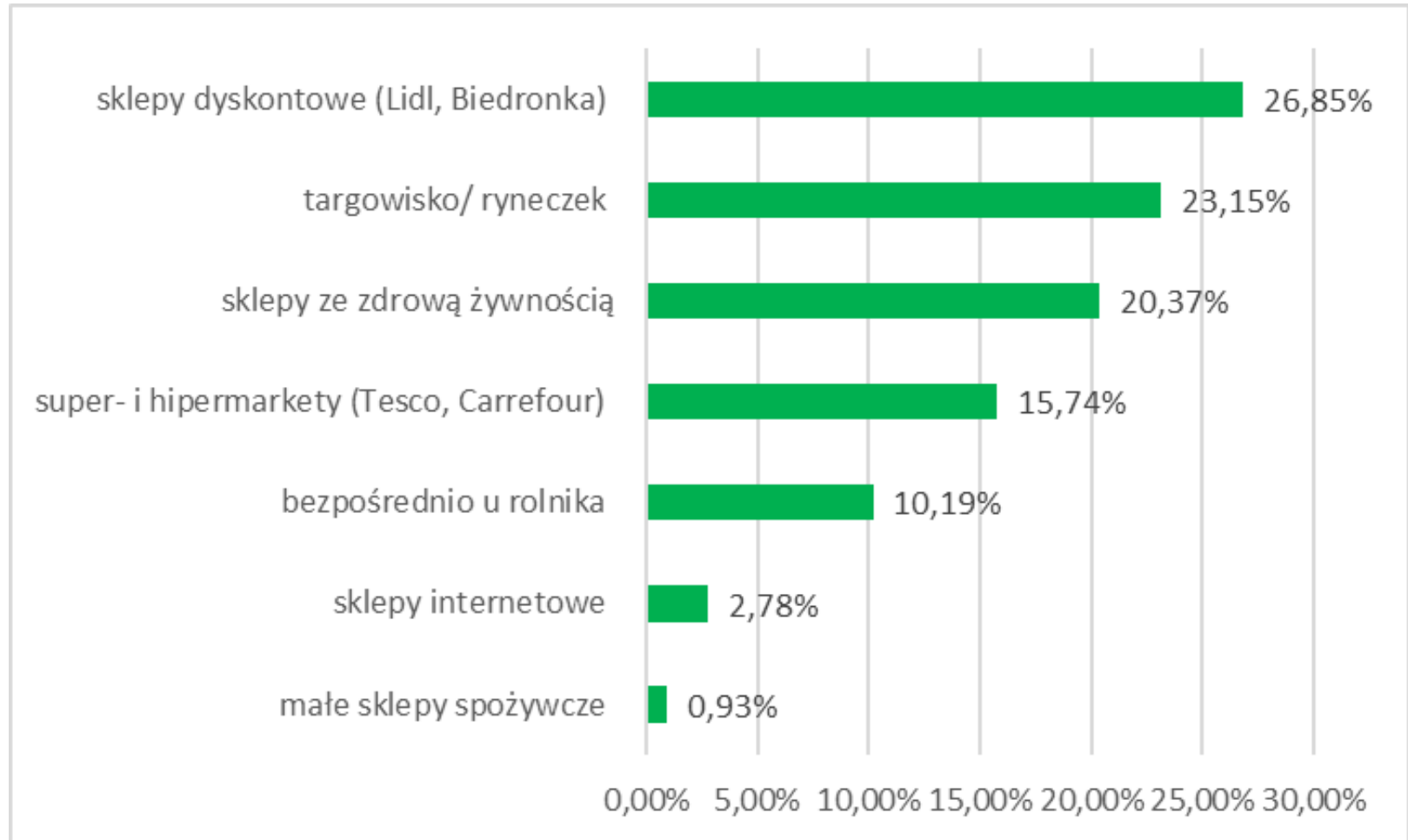
- Charakterystyka respondentów
- Postawy i zachowania wobec żywności ekologicznej
- Obserwowane zmiany na rynku żywności ekologicznej

Jak często kupuje Pan/Pan certyfikowaną żywność ekologiczną?

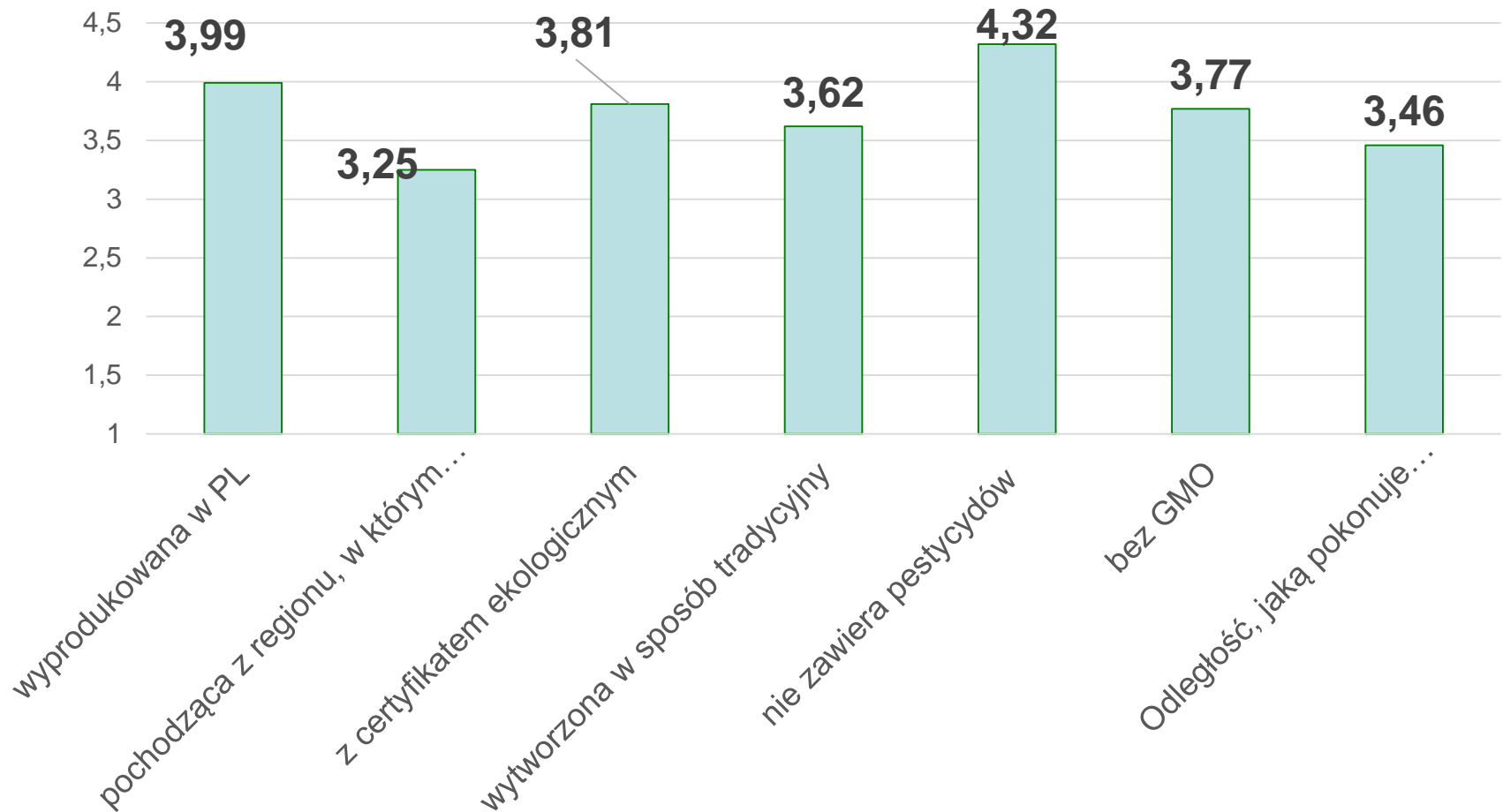

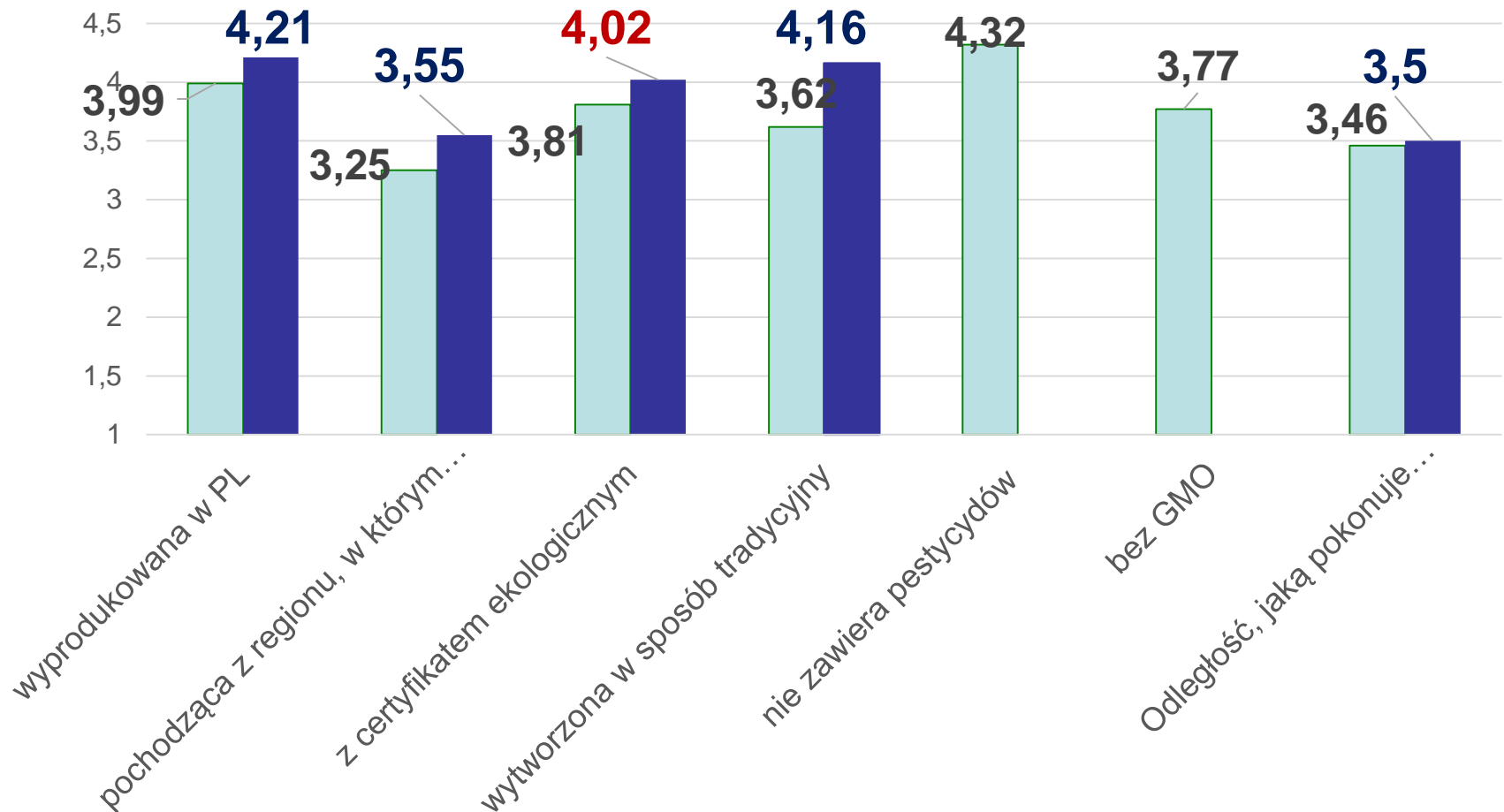
Gdzie najczęściej kupuje Pani/Pan żywność ekologiczną?

Waga informacji przy wyborze żywności

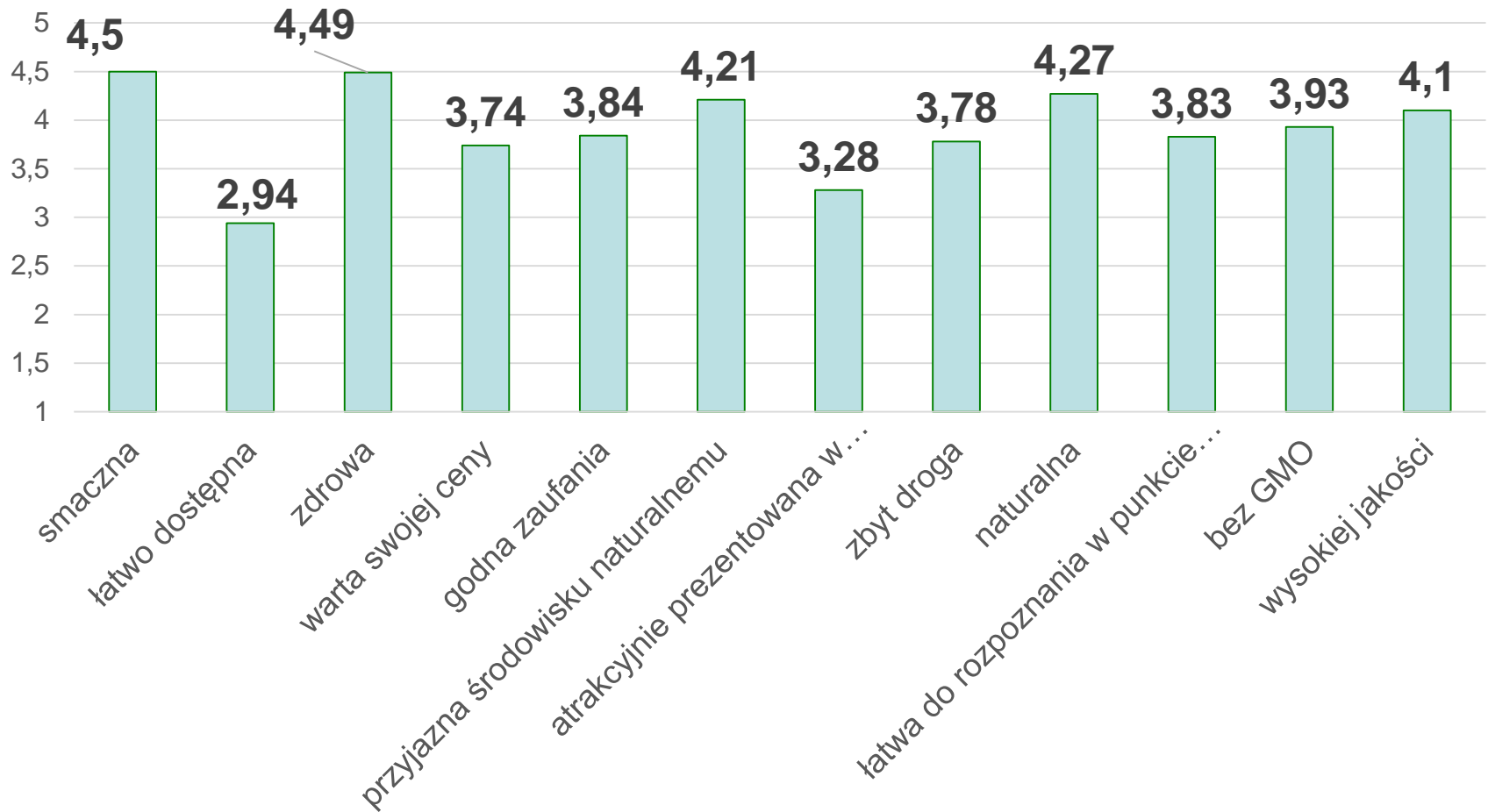

Waga informacji przy wyborze żywności 2019 vs 2016

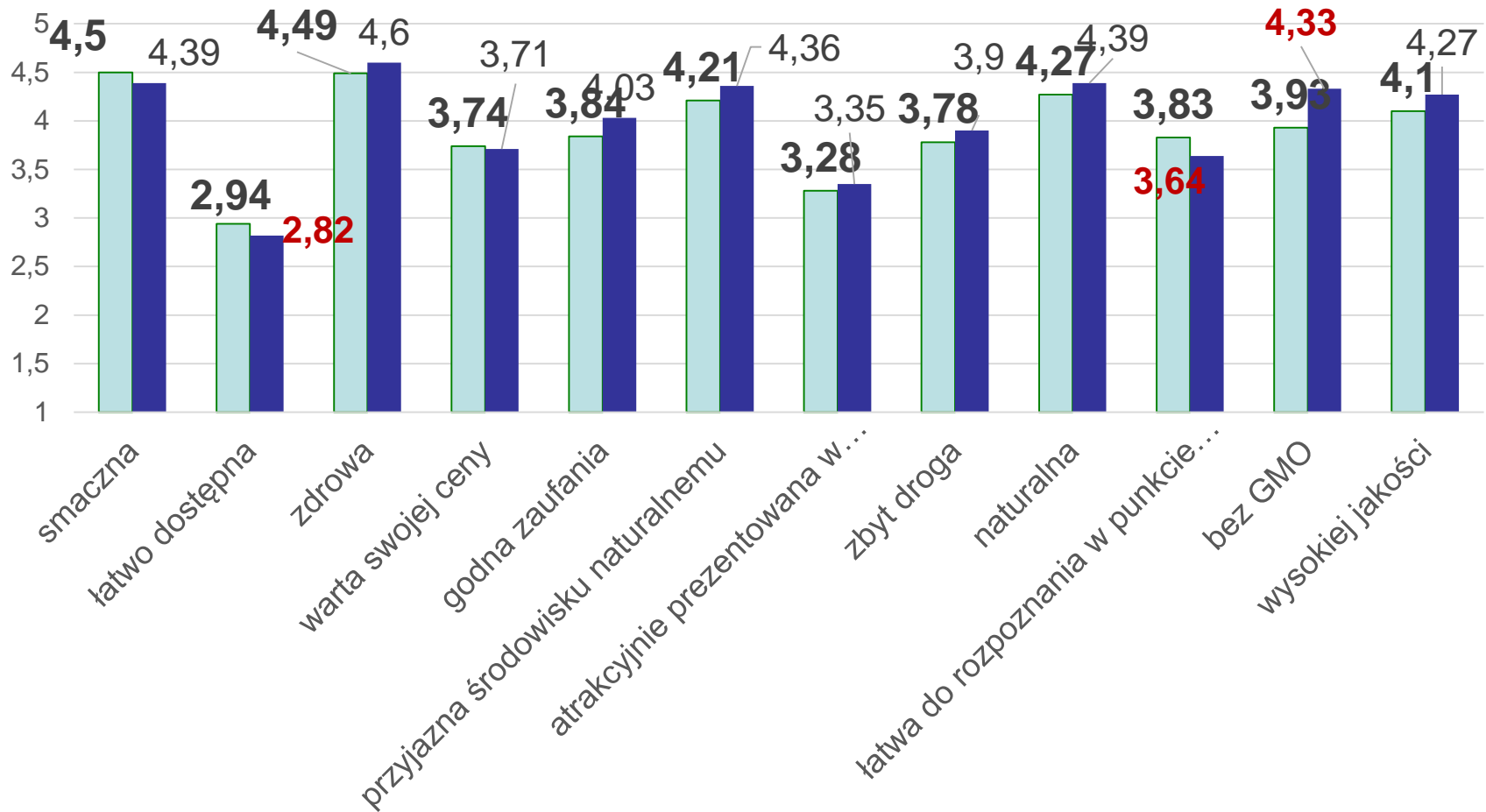

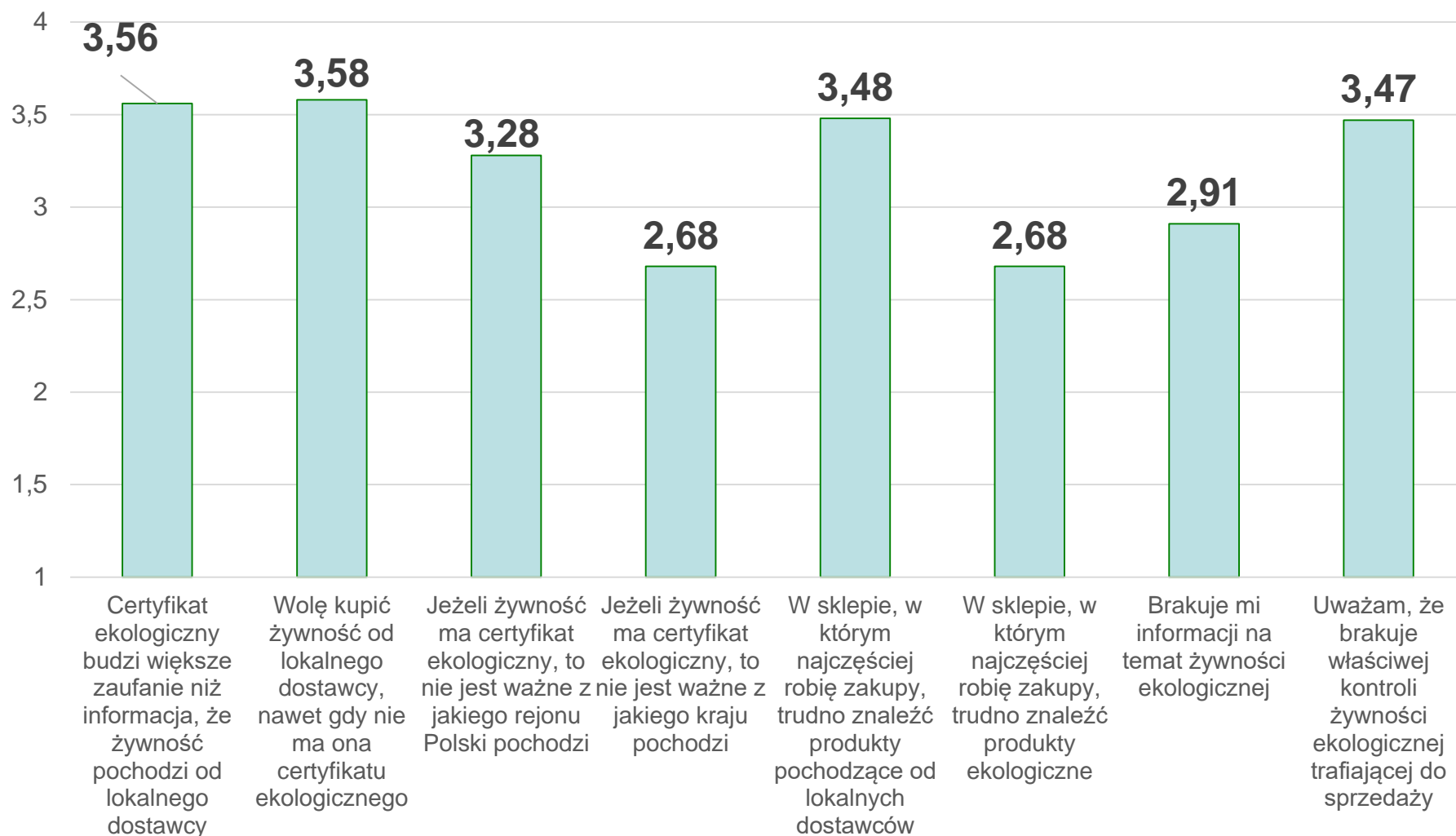
Żywność ekologiczna jest...

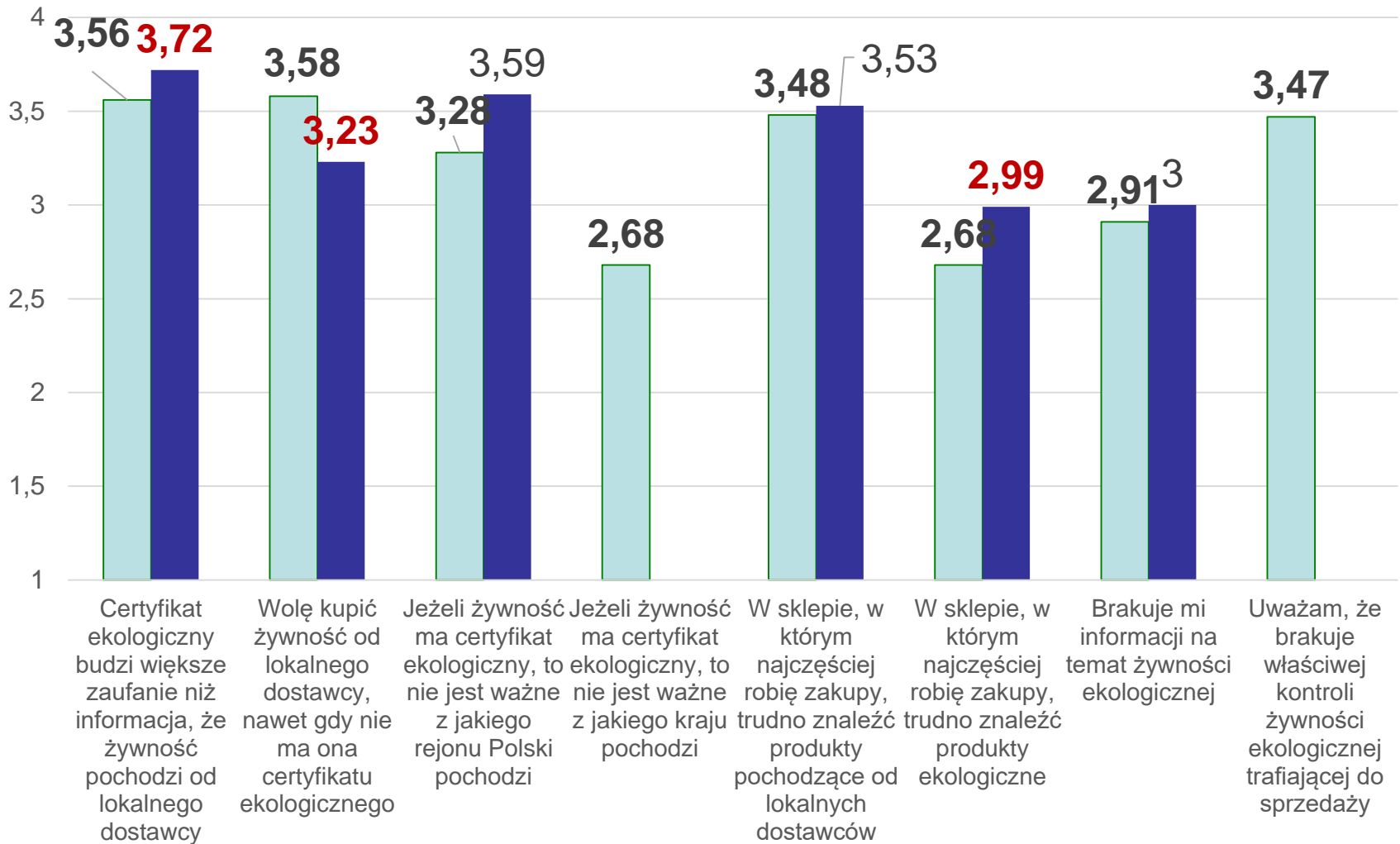

Żywność ekologiczna jest...

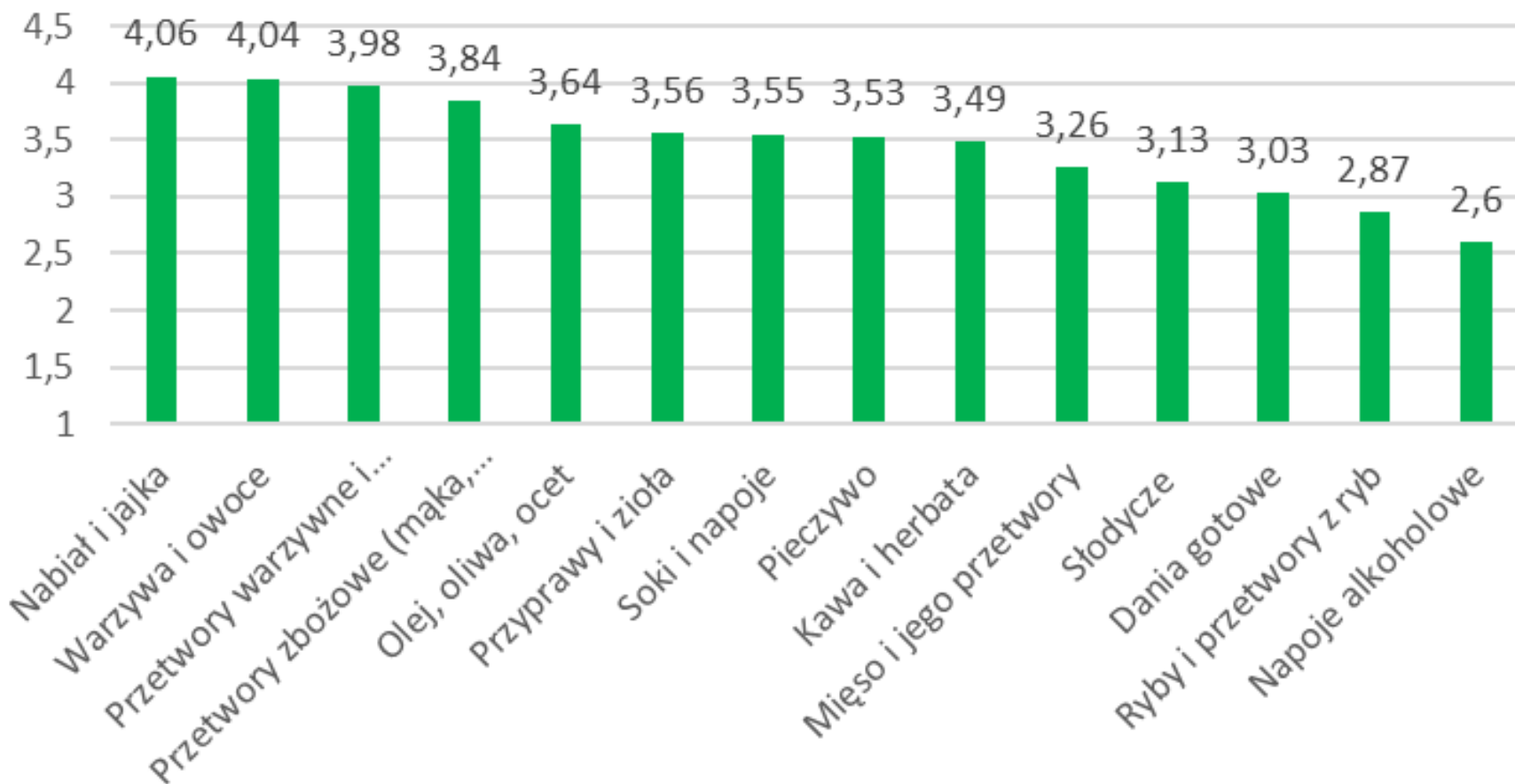

W porównaniu do sytuacji sprzed 3 lat

Zmiany dostępności produktów ekologicznych

Trzy najważniejsze aspekty, które zwiększyłyby zainteresowanie żywnością ekologiczną wśród konsumentów

Zamiast podsumowania

- Na ile Państwa odpowiedzi pokrywały się z wynikami badań?

Dziękuję za uwagę

renata.nestorowicz@ue.poznan.pl